

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

**НЕРУБАЙСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
«ШКОЛА-ГІМНАЗІЯ»**

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В
СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Одеса – 2022

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано Вченою Радою
Державного закладу
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»
Протокол № 9 від 25 лютого 2022 р.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» Олексій Анатолійович Листопад

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Одеського
національного університету імені І.І. Мечникова Ірина Петрівна Анненкова

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник
наукових праць / редкол. О. Я. Чебикін та ін. Одеса: Університет
Ушинського, 2022. 190 с.

© Кафедра педагогіки
Університету Ушинського, 2022
© ЗЗСО І-ІІІ ступенів Нерубайський НВК «школа-гімназія»
Нерубайської сільської ради, 2022

3. Іванчук М. Інтегрований урок як специфічна форма організації навчання // *Початкова школа*. 2004р. №5. С.10-13.
4. Інтерактивні методи навчання : навч. посібник / За ред. П. Шевчук, П.Фенрих.Київ : Освіта, 2005. С. 7 – 23.
- 5.Караяни А.Г. Активне методы социально-психологического обучения. Москва, 2003. С. 2 – 10.
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. МОН 27.10. 2016 р. 44 с. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>
7. Проект Нового Державного стандарту початкової загальної освіти. Всеукраїнська серпнева конференція 2017 р. 56 с. http://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2017/08/NewSchool_Presentation-final_18-08-2017.pd
8. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів пед. фак. Київ: 1997. 416 с.
- 9.Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / За ред.О.І. Пометун, А.В. Пироженко. Київ : А.С.К., 2004. С. 8 – 24.
10. Осипенко С.І., Іванов А. В. Організація функціонального навчання у мережі навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності. Київ, 2007. 56 с.

ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

О.П.Ноздра,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки

Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

А.Штука,

здобувач вищої освіти факультету іноземних мов

ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

Анотація. В статті зазначено, що конфліктологічна культура майбутнього вчителя займає ключову позицію в ієрархії структури професійної

культури. Вона синтезує всі її складові, допомагає майбутнім вчителям самоактуалізуватися в професійних конфліктних ситуаціях.

Ключові слова: конфліктологічна культура майбутнього вчителя, педагогічна культура, активні методи навчання.

Завдання сучасної освіти вищої школи полягає не тільки в тому, щоб не тільки дати добрі професійні знання, а й у тому, щоб підготувати спеціаліста, який глибоко розуміє і знає свою роль у суспільстві; вміє використовувати знання на практиці; вміє працювати з людьми, у колективі, до слухається до думки колег; вміє подолати конфліктні ситуації. Значну роль в діяльності вчителя, загалом, відіграє його професійна культура, формування якої є важливим завданням вищого закладу освіти.

Орієнтуючись на ретроспективний аналіз розуміння культури індивіда різними гуманітарними наукам, а також уточнюючи сутність професійної культури, спираючись на результати новітніх досліджень учених-педагогів (І. Зязюна, І. Беха, М. Євтуха, Н. Кичук, В. Гриньової, С. Сисоєвої та ін.), можна стверджувати, що виокремлення феномену педагогічної культури як складника культури суспільства зумовлене специфікою педагогічної діяльності вчителя, яка спрямована на формування зростаючої особистості, здатної у перспективі відтворювати, збагачувати та транслювати культуру відносин й суспільства [3].

Загалом, у навчально-виховному процесі принциповим чинником передачі культури, духовних цінностей є неповторна індивідуальність вчителя-вихователя, котрий постає носієм культури й суб'єктом людських взаємин. При цьому приховується головний педагогічний постулат, за яким учитель насамперед є унікальною, неповторною особистістю, яка перебуває у постійній зміні, збагаченні у висхідному (позитивному) напрямі.

Саме через професійну культуру вчителя віддзеркалюються його професійні цілі, мотиви, знання, уміння, якості, здібності. (ставлення). Тобто, педагогічна культура постає феноменом вияву вчителем власного «Я» у професійно-педагогічній площині через поєднання власних цілей, мотивів, способів, операцій, згрупованих навколо керування процесом особистісного зростання учнів та певної системи педагогічних цінностей. Існуючи об'єктивно, педагогічна культура, як автономна системна сутність та система цінностей, реалізується через призму⁷ суб'єктивного духовного досвіду вчителя [1].

Важливим компонентом педагогічної культури вчителя, на нашу думку, є конфліктологічна культура, зважаючи на те, що у своїй діяльності він повинен вирішувати різні конфліктні ситуації з учнями, їхніми батьками, колегами,

адміністрацією. Зазначимо, що проблема формування конфліктологічної культури в майбутніх учителів, у педагогіці висвітлена недостатньо.

Слово «конфлікт» латинського походження, в перекладі означає «боротися». Воно означає зіткнення практичних інтересів, думок, поглядів, гостру суперечку в спілкуванні через відмінності інтересів. Конфлікт може мати різну природу, масштаби, історію існування.

Так, конфлікт може виникнути на рівні самої особистості педагога – як внутрішньо-особистісний, або існувати у стосунках з іншими людьми, з учнями та їх батьками, колегами, керівництвом; не виключена вірогідність входження педагога в конфлікт, що між окремими мікрогрупами працівників школи тощо. Нарешті, педагог як будь яка людина, може стати учасником конфлікту, що розгортається довкола нього через політичні, міжетнічні чи міжрелігійні суперечності.

Конфліктологічна культура майбутнього вчителя – це сформованість внутрішньої культури, культури міжособистісних, професійних відносин, що сприяють запобіганню конфліктних ситуацій, а також наявність умінь їх вирішувати в разі виникнення. Важливу роль у формуванні конфліктологічної культури вчителя відіграє його толерантність [1].

З огляду на це, педагог повинен обрати толерантність активною професійною позицією, що допоможе розширити обрій його індивідуальної освіти, самооцінити взаємини з іншими тощо.

Важливими складовими конфліктологічної культури майбутніх учителів є також сформованість у них моральних та емоційно-вольових якостей, що пов'язано насамперед із знеціненням моральних умов суспільства.

У ході наукового пошуку встановлено, що існує об'єктивне конфліктогенне професійне середовище, з яким доводиться зустрічатися сучасному фахівцю. Отже, перед ним постає завдання розвитку своїх можливостей у конфліктогенних і конфліктних ситуаціях внутрішньо-особистісного і міжособистісного рівнів прояву професійного конфлікту; перетворення конфліктогенного професійного середовища з метою попередження подальших конфліктів.

Результати проведеного нами дослідження свідчать, що студенти не готові працювати в умовах конфліктних ситуацій та конфлікту, вони мають достатньо високий рівень особистісної конфліктності та у конфлікті використовують неефективні стратегії поведінки, такі як боротьба та відступ.

Причиною цього є те, що у загальній структурі професійної діяльності на всіх етапах навчання провідною виявлялася спрямованість на управлінські сторони професії.

Таким чином, студенти більш орієнтовані на управлінську діяльність, ніж на психологічну роботу з людьми, яка насправді є, на думку експертів, провідною в професійній діяльності.

Отже, конфліктологічна культура майбутнього вчителя займає ключову позицію в ієрархії структури професійної культури, вона синтезує всі її складові, актуалізуючись і виявляючись відповідно до потреб в безпеці, в престижі, самоактуалізації в професійних конфліктних ситуаціях і конфліктах.

Конфліктологічна культура як характеристика та реалізація способу професійної діяльності в конфліктогенному професійному середовищі є різновидом професійної культури.

Конфліктологічна культура майбутнього вчителя – це інтегрована характеристика суб'єкта праці, здібного до перетворювальної діяльності в конфліктогенному професійному середовищі[1].

В процесі формування конфліктологічної культури студента повинні використовуватися активні методи навчання.

Згідно з А. Вербицьким [4], активне навчання знаменує собою перехід від переважно регламентуючих, алгоритмизуючих, програмованих форм та методів організації дидактичного процесу до розвиваючих, проблемних дослідницьких, пошукових, що забезпечують народження пізнавальних мотивів та інтересів, умов для творчості в навчанні.

У ході наукового пошуку встановлено, що існують такі основні активні методи навчання, як аналіз конкретних ситуацій, імітаційні вправи, семінари-дискусії, “круглий стіл”, “мозковий штурм” тощо.

Таким чином, “Мозковий штурм”, який був проведений на заняттях з майбутніми вчителями, дозволив нам вирішити такі завдання:

- творчо засвоїти матеріал конфліктологічного напрямку;
- об'єднати теоретичні конфліктологічні знання із практикою;
- активізувати пізнавально-мотиваційну діяльність;
- сформувати здібність концентрувати увагу та розумові зусилля для вирішення поставленого завдання;
- сформувати досвід колективної інтелектуальної діяльності[2].

Безпосереднє відношення до предмету нашого дослідження має метод аналізу конкретних ситуацій. Аналіз конкретних ситуацій (case-study) – це один

із найбільш ефективних та поширених методів організації активної пізнавальної діяльності студентів.

Цей метод розвивав здатність до аналізу життєвих та виробничих завдань. Зустрічаючись із конкретною ситуацією, студент повинен був визначити: чи є в ній проблема, з чого вона складається, визначити своє відношення до ситуації.

Розрізняють наступні види ситуацій: ситуації-ілюстрації, ситуації-вправи, ситуації-оцінки, ситуації-проблеми [2]. Зокрема нами проводилося розв'язання ситуаційних задач, розбір інцидентів (явищ), розбір конфліктів та інші.

Висновки. Отже, студенти навчилися на конкретних життєвих прикладах шляхом всебічного аналізу приймати відповідальне рішення в обмежений термін часу та за відсутності достатнього обсягу інформації.

Успішність конфліктологічної підготовки, з одного боку, забезпечуються відповідними знаннями, уміннями та навичками, з другого – психологічними особливостями індивіду, які залежать від внутрішніх і зовнішніх умов.

Особливу цінність при конфліктологічній підготовці студентів набуває досвід застосування знань на практиці в школі.

Чим більше та різноманітніше буде коло проблем спілкування, з якими студенти свідомо зіштовхнуться під час проходження практики, чим більш інтенсивною буде взаємодія з учнями, батьками, тим більшим «репертуаром сюжетних ліній», алгоритмами розв'язання певних ситуацій взаємодії володітимуть студенти [4].

Практична діяльність формує багатий досвід реального професійного спілкування, сприяє формуванню у студентів більш точних уявлень про себе, власний рівень конфліктологічної культури і реалії професійної діяльності.

Керівникам практики важливо протягом всього періоду проходження практики проводити консультації, слід обговорювати позитивні й негативні ситуації професійного спілкування, проблеми, з якими їм прийшлося зіштовхнутися або стати свідками.

Таким чином, формування конфліктологічної культури є важливою й складною частиною професійної підготовки майбутніх вчителів.

Література

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. Москва, 1991. 159 с.
2. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та практичний аспект). Харків: Основа. 1998. 300 с.

3. Педагогические технологии: уч. пособие для студентов педагогических вузов / Под общей ред. В.С. Кукушина. Киев: Освіта, 2006. 336 с.

4. Самсонова Н.В. Конфликтологическая культура и технология ее формирования в системе вузовского образования: монография. Калининград: Изд-во КГУ, 2002. 308 с.

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

О.П.Ноздрова,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки

Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

М.Гаврільчева,

здобувач вищої освіти факультету іноземних мов

ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

Анотація. В статті зазначено про реалізацію інноваційних, інформаційно-комунікативних технологій та впровадження ефективних методичних ідей, що дають можливість інтегрувати різні інноваційні та інтерактивні методи навчання на уроках англійської мови в початкових класах: метод проєктів, презентації, навчально-методичні тренінги, рольові ігри, проблемно-пошукові завдання, моделювання, робота в парах тощо.

Ключові слова: Концепція «Нова українська школа», інноваційні, інформаційно-комунікативні технології, інтерактивні методи навчання, урок англійської мови, початкова ланка освіти.

Модернізація сучасної вітчизняної освіти висуває нові вимоги до оновлення процесу навчання в початковій школі. Відповідно такі виклики часу зумовили розробити нові підходи до навчання на засадах дитиноцентризму, педагогіки партнерства, оновити Державні стандарти освітніх програм, підручників, оцінювання навчальних досягнень учнів.

Концепція «Нова українська школа» проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в